

Center for Sundheds-telematik

Center for Sundheds-telematik blev etableret i december 1994 på et initiativ af Fyns Amt. Tre større - og en række mindre - projekter under samme ledelse deler faciliteter i Centret. Projekterne har alle implementering af sundhedsdatanetværk som det centrale element, selv om applikationsområde og teknologi kan variere. De tre projekter er det regionale netværk FynCom, det nationale netværk MedCom og det europæiske netværksprojekt CoCo. I centret arbejder pt. 15 fuldtidsansatte med en bred og mangeårig baggrund inden for IT i sundhedssektoren set fra såvel den forskningsmæssige, behandlingsmæssige, administrative og tekniske side. Centrets omsætning er 15 mill. kr pr. år.

MedCom II

MedCom er et samarbejde mellem myndigheder, organisationer og private firmaer med tilknytning til sundhedssektoren med det formål at etablere et sammenhængende dansk sundhedsdatanet. MedCom skal således medvirke til at gennemføre den del af regeringens IT-politiske handlingsplan, der vedrører etableringen af et landsdækkende sundhedsdatanet til informations-udveksling.

MedCom I (perioden 1995 til 1997) havde til formål at udvikle og af teste landsdækkende EDI-kommunikationsstandarder for de hyppigst anvendte meddelelser i den danske sundhedssektor. Det andet MedCom-projekt afvikles i perioden 1997 til 1999 og består af tre dele: udbredelse, pilotprojekter og kommunale projekter. Bag MedCom står: Sundhedsministeriet (formand), Sundhedsstyrelsen, Amdsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Hovedstadens Sygehusfællesskab, Dansk Tandlægeforening, Den Almindelige Danske Lægeforening, Danmarks Apotekerforening, Kommunedata og TeleDanmark/Dan Net A/S.

1. *Udbredelse.* MedComs udbredelsesprojekt skal sikre en hurtig og massiv udbredelse af de EDI-kommunikationsstandarder, der udvikledes i MedCom I. Det drejer sig om kommunikation af elektroniske udskrivningsbreve, henvisninger, laboratorierekvisitioner og -svar, lægeafregning samt recepter.

I de indgåede samarbejdsaftaler med amter og landsdækkende laboratorier har disse angivet en målsætning for den samlede kommunikation i amtet ultimo 1999.

Målsætningen er angivet som en procentsats af samtlige mulige meddelelser af den pågældende type i det enkelte amt. Sammenlægges disse måltal for alle amter og landsdækkende laboratorier, vil der ultimo 1999 blive kommunikeret 66% af samtlige meddelelser svarende til ca. 25 mill. meddelelser pr. år på landsplan.

2. *Pilotprojekter.* Ud over udbredelsen, gennemføres i MedCom en række pilotprojekter der har til formål at afprøve nye former for informations-udveksling over grænserne i sundhedssektoren. Pilotprojekterne - omfattende bl.a. tandlægeområdet og Internet - afgrænses nærmere i efteråret 1997.

3. *Kommunale projekter.* Der arbejdes med elektronisk forsendelse af indlæggelsesmeddelelse fra sygehus til hjemmepleje, varsling af udskrivning fra sygehuse, medicinafregning fra apoteker til kommune, udveksling af lægeblanketter mellem praksislæger og kommune, sygeplejerapport fra sygehuset m.v.

Kontaktperson: Knut Bernstein, tlf. 6613 3066, e-mail: kbe@health-telematics.dk.

OBS!

Næste nummer udkommer primo januar 1998. Indlæg er velkomne inden *deadline den 15. december, 1997*. Nyhedsbrevet udgives af V-CHI i samarbejde med Netværkscenteret ved Aalborg Universitet.

Ansvarshavende er leder af V-CHI Stig Kjær Andersen. Gengivelse med kildeangivelse tilladt.

Oplag: 500 stk.

Netværkscenteret på Aalborg Universitet kan kontaktes på tlf. 9635 8090, e-mail: nvc@aua.auc.dk.

V-CHIs webadresse er:

- URL=<http://www.vision.auc.dk/CHI>

og efter 1. november også

- URL=<http://www.v-chi.dk>

Dette nyhedsbrev og aktiviteten omkring Erhvervsgruppen er økonomisk støttet af Nordjyllands Amt og EU's regionalfondsmidler.

Rettelser/tilføjelser til Netværkets mailing-liste bedes meddelt V-CHIs sekretariat - adresse, tlf, fax, e-mail og URL - se nedenfor:

Netværket

Nyhedsbrev nr. 1

Aalborg Universitet, oktober 1997

Debat - Er der ballast nok i skibet?

Der lægges strategier for IT over det ganske land. De store dagblade har i de sidste par år haft faste ugentlige sektioner om IT, hvor også sundhedssektorens brug af IT med jævne mellemrum er blevet omtalt. Et eksempel på dette er nedenstående klip:

Vi fik berettet om stort opslået markedsføring af software til beslutningsstøtte-systemer baseret på kunstig intelligens - vi forventer, at 90% af markedet snart er erobret,

stod der om et softwarehus, som så få dage senere blev klædt af til skindet, da eksemplerner og referencerne blev gået efter i sømmene! Vi har ikke råd til inden for sundhedsinformatik at trække på samfundets kredit på den måde. Vi har brug for troværdighed og professionalisme når nye udmeldinger om brug af IT i sundhedssektoren kommer i pressen, og ikke balloner med varm luft.

Forskningsverdenen kan imidlertid ikke, eller kun meget sjældent, levere banebrydende nyskabelser, der udløser forsidehistorier som industrien hurtigt kan modne til produkter. Men vi kan bidrage til en sund teknisk og videnskabelig basis for udnyttelse af informationsteknologien i sundhedssektoren - være med til at sikre helhed, sammenhæng og soliditet i industriens produkter ved at sikre, at forskning og uddannelse - ikke mindst efteruddannelse, er relevant. Det sker bedst i dialog med producent og bruger. V-CHI's Netværk vil sikre dialog mellem erhvervsliv og forskning/undervisning/klinik.

Vi vil - præget af jysk besindighed - gøre hvad vi kan for at sikre, at bindeledet mellem forskning/undervisning, de kliniske anvendelser og erhvervslivet bliver præget af troværdighed og professionalisme.

Leder af V-CHI, Stig Kjær Andersen

V-CHIs nyhedsbrev Netværket er nu "på gaden"! Nyhedsbrevet er et af de initiativer som V-CHI, Det Virtuelle Center for Sundhedsinformatik, igangsætter med henblik på information og vidensformidling mellem forsknings- og erhvervsmiljø. Dette er en opfølgning af temadagen om sundhedsinformatik og industri på Aalborg Universitet den 10. juni 1997. På temadagen informerede vi om projekter i V-CHI og samarbejds muligheder med industri og erhverv, samt lagde grunden til dannelse af Erhvervsgruppen, et netværk åbent for virksomheder med interesse for sundhedsinformatik. Materiale fra temadagen kan fåes ved henvendelse til V-CHI's sekretariat på tlf. 9635 8809, e-mail: info@v-chi.dk.

Nyhedsbrevet indeholder status og bidrag om aktuelle sundhedsinformatik-aktiviteter. Vi håber bl.a. på denne måde at bygge bro mellem forskning/undervisning/klinik og erhvervsliv.

Invitation til møde i V-CHI's Erhvervsgruppe

Den 4. november 1997 afholdes eftermiddagsmøde på NOVI (Nordjyllands Videnspark), Niels Jernes Vej 10, 9220 Aalborg Øst, hvor vi tager tråden op fra temadagen den 10. juni 1997.

Programmet starter kl. 13.30 med 2 gæsteforelæsere, først centerdirektør Niels Rossing, leder af Hovedstadens Sygehusfællesskabs nyoprettede HS-informatik, som vil tale om en hospitalsorganisations behov for samarbejde med andre omkring sundhedsinformatik. Dernæst vil en repræsentant fra Novo Nordisks afdeling for Disease Management Systems tale om forskningssamarbejde set fra en "forskningstung" virksomhed. Alle er velkomne.

Kl. 15.30 vil interesserede i Erhvervsgruppen og repræsentanter for V-CHI mødes for at diskutere hvilke faglige områder, der bør prioriteres i samarbejdet, evt. vedtagelse af en handlingsplan for det kommende halvår og hvordan samarbejdet kan formaliseres. I denne forbindelse har V-CHI bestyrelsen åbnet for en bestyrelsesrepræsentant fra Erhvervsgruppen, som skal udpeges. For at få en frugtbar diskussion kræver det at alle vil udtrykke behov og forventninger til Erhvervsgruppen. Hans Harding fra NOVI vil deltage vedrørende tilskudsordninger til kommercialisering af forskningsresultater. Dagen afsluttes med et let traktament. Arrangement forventes afsluttet kl. 19.00.

Nærmere information og tilmelding kan ske til V-CHI's sekretariat på tlf. 9635 8809, e-mail: tilmelding@v-chi.dk.

Gæsteforelæsninger og møder

V-CHI får jævnligt gæster på Aalborg Universitet til at afholde offentlige gæsteforelæsninger. Nedenstående er et uddrag af afholdte og kommende gæsteforelæsninger.

- I september fortalte Larry Fagan fra Stanford bl.a. om en række forsøg med avancerede brugergrænseflader til patientjournaler. Der var 45 mødedeltagere.
- Ligeledes i september afholdt V-CHI sammen med DSMI - Dansk Selskab for Medicinsk Informatik og Århus Amt temadag i Århus om sundhedsfaglig publicering ved hjælp af WEB-teknologien. 50 deltog i temadagen.
- Den 6. oktober fortalte Stephen Chu fra Centre of Medical Informatics, Monash University, Melbourne, om design af et sammenhængende klinisk informations- og beslutningsstøtte-system.

Følgende møder af interesse for Netværket er foreløbig planlagt:

- *Den 4. november kl. 13.30 - 15.00.* Gæsteforelæsninger ved Centerdirektør Niels Rossing og en repræsentant fra Novo Nordisk (se forsiden).
- *Den 20. november kl 13.00* på Aalborg Universitet, Fredrik Bajersvej 7D, vil chefen for Statens Institut for Medicinsk Teknologivurdering, Finn Børllum Kristensen, fortælle om det nyoprettede institut og dets virke.
- *I januar 1998* vil Branko Cesnik, leder af Centre of Medical Informatics, Monash University, Melbourne, diskutere erfaring og principper omkring IT-strategier. Assoc. Professor Branko Cesnik har været arkitekt på centrale IT strategier om sundhedsinformatik i Australien. Mødet vil foregå på Aalborg Universitet.
- Endelig har adjunkt Ole Hejlesen, Aalborg Universitet, indleveret sin PhD-afhandling med titlen: DIAS - the Diabetes Advisory System, som han forventes at forsvare sidst på året.

Nærmere information om tid og sted fås hos V-CHI's sekretariat på tlf. 9635 8809, som også løbende udsender invitation til disse arrangementer, eller på V-CHI's website under "meetings".

EuroPACE 2000

Aalborg Universitet tilbydes fra tid til anden satellit transmissioner gennem sit medlemskab af Euro-PACE2000. Mandag den 13. november 1997 kl. 16-18 modtager vi en "live interactive satellite broadcast " fra 70th Conference of American Heart Associations i Orlando. Transmissionen vil foregå på Fredrik Bajers Vej 7A, Aalborg Universitet. Tilmelding senest den 20. oktober til Else Ramsgård tlf 9635 8752, e-mail: else@miba.auc.dk eller til V-CHI's sekretariat.

Sådan gør de på Stanford i Californien

V-CHI havde besøg af Larry Fagan fra Stanford Medical Informatics, hvor man har opbygget et program svarende til V-CHI's Netværk for virksomheder i sundhedsinformatik branchen: "Affiliation Programme"

Dog er der her tale om en anden strategi bl.a. med hensyn til betaling, idet et medlemskab koster knap 40.000 dollars! For disse penge kan man deltage i efteruddannelseskurser, tage ophold på laboratorier i en måned og få arrangeret "personalized workshop".

V-CHI's nye web-server

V-CHI er i færd med en gennemgribende opgradering af web-services og forventer at være klar den 1. november 1997.

V-CHI's website tilbyder en "pakke" der bl.a. omfatter hjemmesider, områder hvor adgangen kan begrænses til projektdeltagerne, web publicering, lokale og globale news services, e-mail aliases osv. Endvidere tilbyder V-CHI's website et informations- og diskussionsforum for alle. Endelig informeres om aktiviteter og publikationer vedrørende projekter under V-CHI's projektparaply.

Hardwaren er betalt dels af Det Obelske familiefond, Aalborg, og dels af Det teknisk-naturvidenskabelige fakultet ved Aalborg Universitet.

Masteruddannelse i sundhedsinformatik

Master i sundhedsinformatik ved Aalborg Universitet tilbydes nu under Åben Uddannelse. Den åbne 2-årige diplomuddannelse i sundhedsinformatik har eksisteret i 3 år, og mere end 70 mennesker har hidtil fuldført uddannelsen. På baggrund af den opnåede erfaring herfra startes nu en masteruddannelse i sundhedsinformatik som en et-årig overbygning til diplomuddannelsen. 37 personer har givet forhåndstilmelding til uddannelsen.

Den primære målgruppe er professionelle i sundhedssektoren med en uddannelse svarende til mindst bachelorniveau, suppleret med praktisk erfaring fra sundhedssektoren.

Omfanget vil svare til tre års studier på halv tid, hvor undervisningen foregår dels som fjernundervisning og dels som weekend-seminarer, hvor de studerende mødes. Halvtidsstudiet giver mulighed for at kombinere studietiden med arbejde.

Kontaktpersoner: Ole K. Hejlesen tlf 9635 8808 e-mail: okh@miba.auc.dk Christian Nøhr, tlf. 96358401, e-mail: cn@i4.auc.dk.

Projektnyt

Under denne rubrik vil vi bringe løst og fast om udvalgte projekter under V-CHI's projektparaply. En samlet oversigt med referencer findes på V-CHI's website under "projects". Her er mere end 20 projekter af forskellige kategorier, som er med til at finansiere 8 PhD forløb.

PatMan: V-CHI er som projektkoordinator ved at afslutte kontraktforhandling med EU om PatMan - Patient Workflow Management System - et projekt under Telematics Applications programmet. PatMan fokuserer på anvendelse af de såkaldte Petri net som værktøj til at generere patient management system baseret på guidelines, ressource- og organisationsviden. Projektets EU tilskud er på ca 3.5 mill kr. til fordeling mellem partnere i Italien, Holland, England og Israel. Fra Danmark deltager Aalborg Universitet og Nordjyllands Amt.

Kontaktperson: Stig Kjær Andersen, tlf 9635 8751, e-mail ska@miba.auc.dk.

MIEMIS: (Model for Investment and Evaluation of Medical Information Systems) er et samarbejdsprojekt, som startede pr. 1. august 1997, mellem Nordjyllands Amt, Kommunedata A/S og Aalborg Universitet/V-CHI.

Formålet med samarbejdsprojektet er at udvikle teorier og modeller specifikt til at evaluere informationssystemer i sundhedssektoren. Efter udviklingen af teorierne og modellerne, testes disse ved at foretage en konkret analyse af behandling- og plejesystemet (BPS - elektronisk sygeplejeblog) i Nordjyllands Amt. Herudover er det hensigten at det konkrete samarbejdsprojekt mellem parterne gerne skulle fungere som fundament for et fremtidigt samarbejde. Fokusområdet i projektet er at sikre, at de organisatoriske og menneskelige aspekter bliver inddraget i vurderingen på lige fod med de umiddelbart målbare aspekter af f.eks. teknologi, proces og økonomi. Projektet er opdelt i seks hovedopgaver, der hver især har til formål dels at udvikle teorier og modeller, dels at afprøve disse på det konkrete undersøgelsesområde. De seks hovedopgaver er:

Udviklings- og implementeringsfasen: En analyse og beskrivelse af forløbet og baggrunden for indførelsen af BPS i Nordjyllands Amt.

Analyse af forventningerne: Udvikling af model for beskrivelse og analyse af brugernes/beslutning-stagernes forventninger til BPS, efterfulgt af en dokumentation af de konkrete forventninger til BPS i Nordjyllands Amt.

Benefit Management: Udvikling og afprøvelse af model, der kan være med til at sikre, at forventningerne til BPS indfries i løbet af implementeringsfasen.

Produktivitetsmåling: Udvikling og afprøvelse af model, der kan danne grundlag for at vurdere effekten af BPS set i forhold til forventningerne. Hovedopgaven vil koncentrere sig om de kvantitative effekter.

Effektivitetsmåling: Udvikling og afprøvelse af model, der kan danne grundlag for at vurdere effekten af BPS set i forhold til forventningerne. Hovedopgaven vil koncentrere sig om de kvalitative effekter.

Nytteverdi: Hovedopgaven har til formål at sammenholde den samlede indsats med det samlede udbytte af indførelsen af BPS.

Gennem de 14 måneder, som projektet varer vil der blive offentliggjort videnskabelige artikler, der dels beskriver de udviklede teorier og modeller, og dels fokuserer på BPS.

Kontaktpersoner: Gunnar Scott Reinbacher, tlf. 9635 8397, e-mail gsr@v-chi.dk og Karsten Ulrik Niss, tlf. 9635 8777, e-mail kun@v-chi.dk.

Under paraplyen

I denne rubrik berettes på skift nyt om de forskellige partnere i V-CHI. Partnerne er:

- Aalborg Universitet
- Aalborg Sygehus
- Nordjylland Amt
- Det Sundhedsvidenskabelige fakultet ved Aarhus Universitet
- Århus Amt
- DSI•Institut for Sundhedsvæsen
- Center for Sundheds-telematik

Den samlede beskrivelse samt adresser på kontaktpersoner findes på V-CHI's website under "partners". I dette nyhedsbrev omtales den nystartede afdeling ved det Sundhedsvidenskabelige fakultet ved Aarhus Universitet og det 3 år gamle Center for Sundheds-telematik i Odense. I de følgende nyhedsbreve omtales de øvrige partnere.

Sundhedsinformatik ved Aarhus Universitet

Det Sundhedsvidenskabelige fakultet ved Aarhus Universitet har pr. 1. september 1997 oprettet en afdeling for sundhedsinformatik, hvortil lektor, Dr. Med. Jens Dørup og Cand. Scient., datalog, Morten Klitgaard Friis foreløbigt er tilknyttet. Formålet er at styrke forskning og undervisning og at etablere et akademisk forum omkring faget sundhedsinformatik ved fakultetet.

Afdelingen arbejder med at integrere elementer af sundhedsinformatik i lægeuddannelsen. Et forskningsmæssigt hovedområde er multimedieteknologi i sundhedsuddannelserne, men der er desuden tilknytning til den kliniske informatik. Den nye afdeling vil blandt andet indgå i V-CHI, ligesom en række nationale og internationale samarbejdskontakter er etableret.

Kontaktperson: Jens Dørup, tlf. 8942 3056, e-mail: jd@ana.aau.dk.